

CISG

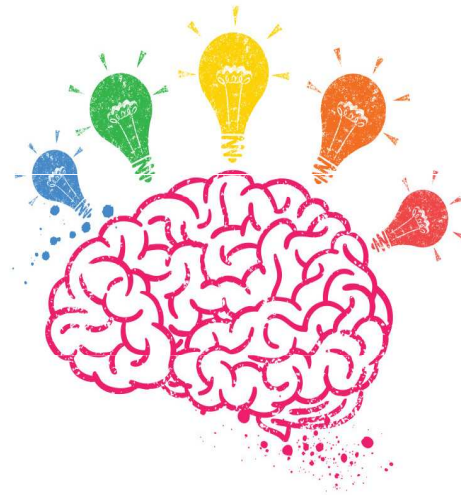
Koupě a prodej zboží - co a jak (čím) je regulováno. Právní úprava mezinárodní kupní smlouvy. Jak se smlouvy uzavírají - kontraktační proces. Obchodní podmínky.

**Radovan Malachta
4. 10. 2023**

Právní režim mezinárodní kupní smlouvy

Brainstorming na úvod

Koupili jste si boty v obchodě. Chcete znát délku reklamační lhůty. Zamyslete se, co všechno může upravovat práva a povinnosti kupujícího/proávajícího v mezinárodní kupní smlouvě. Kam se podíváte, kde všude může být upraveno, Vaše „právo na reklamaci“?

PRÁVNÍ PŘEDPISY

PRAXE STRAN

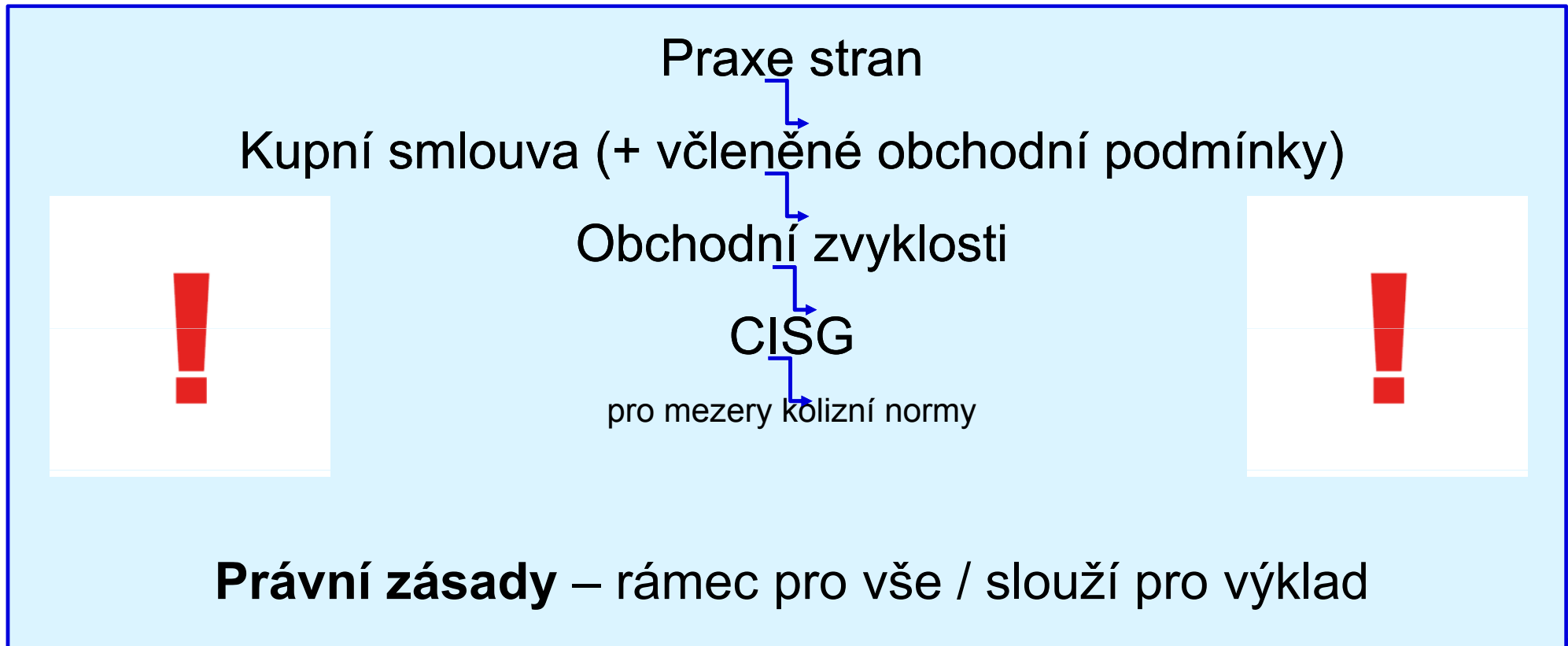
KUPNÍ SMLOUVA

OBCHODNÍ PODMÍNKY

ZÁSADY

OBCHODNÍ ZVYKLOSTI

Právní režim mezinárodní kupní smlouvy

Čl. 9/1 CISG: Zvyklosti a praxe stran

➤ **projevená vůle stran** → závaznost

➤ **zavedená praxe**

Čl. 29/2 CISG

➤ příklad s reklamačními lhůtami

➤ opakované souladné chování stran – četnost, doba trvání

➤ u stejného typu vztahu, u stejného kupujícího a prodávajícího

➤ **dohodnuté zvyklosti (individuální)**

➤ strany se na nich dohodnou

Čl. 9/2 CISG: Mezinárodní obchodní zvyklosti

- normativní, mezin. obchodní zvyklosti, aplikace **bez projevené vůle stran**
 - **obě strany zvyklost znaly nebo měly znát**
 - **zvyklost je v MO v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla je jimi dodržována**
 - nemusí znát všechny osoby dané branže
 - v době uzavření smlouvy
 - subjektivní povaha, možnost seznámit se
 - **pokud není dohodnuto jinak** – je možné vyloučit jejich dopad, modifikace
- aniž by strany zvyklost znaly – stačí, že měly znát (už jen to, že osoba vstupuje do obchodování s určitým zbožím = má znát pravidla)

Kupní smlouva a obchodní podmínky

- to, co si strany upraví do kupní smlouvy, má přednost před právním předpisem
- pokud si něco strany neupraví (nechtějí, zapomenou, nepotřebují), pak najdou pravidla v právním předpise
- viz dále

CISG

Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

CISG: Contracts for the International Sale of Goods

- Komise pro mezinárodní obchodní právo (**UNCITRAL**) – zřízená OSN
- přijata 1980 ve Vídni, v platnosti od 1988 (proto též Vídeňská úmluva)
- k 4.10.2023 – 95 států účinné, 97 příští rok

Stát	Přístup	Účinnost
Rwanda	22.9.2023	1.10.2024
Saudská Arábie	3.8.2023	1.9.2023
Turkmenistán	4.1.2022	1.6.2023
Portugalsko	23.9.2020	1.10.2021
Guatemala	11.12.2019	1.1.2021
KLDR	27.3.2019	1.4.2020

- Proč je to *nejvýznamnější dokument* v oblasti mezinárodní koupě/prodeje zboží?

CISG: seznam smluvních států a výhrad

https://uncitral.un.org/en/texts/salegoods/conventions/sale_of_goods/cisg/status

Výhrady: čl. 92 až 96

Mj. důvod úspěšnosti

= jednostranné prohlášení státu při podpisu / ratifikaci přijetí / schválení /
přístupu k CISG

- představuje výjimku z aplikace některého ustanovení (či několika ustanovení)
- výhrada může být stažena kdykoliv zpět
- příklad: kupní smlouva – bezformálnost (uzavřena ústně, písemně, jinak) –
některé státy mohou požadovat jen písemnou formu

MEZINÁRODNÍ KOUPE ZBOŽÍ

CISG: Co je potřeba ověřit

1. Jedná se o **kupní smlouvu ve smyslu CISG**? **KOUPĚ**
2. Je předmětem smlouvy **zboží ve smyslu CISG** a nejedná se o zboží/smlouvu vymezené v čl. 2 této Úmluvy? **ZBOŽÍ**
3. Je přítomen **mezinárodní prvek**? **MEZINÁRODNÍ**
4. Strany **nevyloučily aplikaci Úmluvy** (tzv. autonomie vůle stran).

Jedná se o kupní smlouvu ve smyslu CISG?

Určíme na základě:

– **povinností prodávajícího** (čl. 30)

- dodat zboží
- předat doklady, které se ke zboží vztahují
- převést vlastnické právo ke zboží

– **povinností kupujícího** (čl. 53)

- zaplatit kupní cenu za zboží
- převzít dodávku

KOUPĚ

– **rámcová smlouva (smíšená)** – ANO, pokud

Jedná se o kupní smlouvu podle čl. 3 CISG?

- nutné rozlišit od **smlouvy o dílo**
 - kupující se zavazuje dodat *podstatnou část* materiálu
 - typicky tam, kde zboží má být teprve vyrobeno
- **výkon práce, poskytnutí služeb**
 - *převážná část* závazků spočívá ve vykonání prací nebo poskytnutí služeb – v míře větší než polovina

KOUPĚ

Co například smlouva o dodávce zboží s povinností montáže?

Je předmětem smlouvy zboží ve smyslu CISG? Nejedná se o zboží vymezené v článku 2?

- **hmotná movitá věc** **ZBOŽÍ**
- **autonomní výklad** pojmu zboží
- například i živé zvíře, ropa, plyn, software (pokud je dodáváno zboží vybavené software)
- článek 2: negativní výčet (zohledňujte vznik Úmluvy)
- nikoliv na **spotřebitelské kupní smlouvy!**

Co není zbožím/smlouvou – čl. 2 CISG

- a) zboží kupovaného pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti, ledaže prodávající před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření nevěděl a ani neměl vědět, že zboží je kupováno k takovému účelu;
- b) na dražbách;
- c) při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu;
- d) cenných papírů nebo peněz;
- e) lodí, člunů, vznášedel nebo letadel;
- f) elektrické energie.

ZBOŽÍ

Je přítomen mezinárodní prvek? Čl. 1 CISG

- **místo podnikání stran v různých státech** (čl. 1 odst. 1)
 - nikoliv tedy sídlo
 - není důležitá státní příslušnost stran
 - není důležitá povaha smlouvy (občanská/obchodní)
 - existence mezinárodního prvku musí být předvídatelná pro strany
- MEZINÁRODNÍ**
- čl. 10 CISG – místo podnikání (nejužší vztah ke smlouvě)

Strany nevyloučily aplikaci Úmluvy jako celku na základě čl. 6 CISG.

- princip autonomie vůle stran, dispozitivní povaha
- **vyloučení jako celku**
- Ideálně: „*Veškeré vztahy vyplývající z této smlouvy se budou řídit českým právem s vyloučením Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.*“
- **vyloučení kteréhokoliv ustanovení (pozměnění účinků)**
 - výjimky:
 - čl. 12 (výslovně)
 - čl. 28 (dovozuje se)
 - závěrečná ustanovení (z logiky věci)

Nemá vliv na aplikaci
CISG jako celku

Příklady doložek – vyloučení

- *Veškeré vztahy vyplývající z této smlouvy se budou řídit českým právem.*
- *Aplikace Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží na tuto smlouvu je vyloučena.*

K tomu ověříme

- zda **neexistuje jiný předpis**, který upravuje taktéž oblast kupní smlouvy (čl. 90 CISG)
- zda **nemá stát výhradu** (čl. 92 až 96 CISG)
- zda je splněna **časová působnost** Úmluvy (čl. 100 CISG) s ohledem na smluvní státy

Jak CISG použijeme?

A) Oba státy jsou smluvními státy

➔ CISG se použije jako **PŘÍMÁ NORMA**

B) Jeden stát je smluvní stát a druhý nesmluvní

➔ pokud ustanovení MPS (kolizní normy) odkáží na právo smluvního státu – CISG se použije jako **VĚCNÁ NORMA MEZINÁRODNÍHO PRÁVA SOUKROMÉHO**

➔ pokud odkáží na právo nesmluvního státu – **CISG se nepoužije**

C) Oba státy jsou nesmluvními státy

➔ **CISG se nepoužije**

Toto umět nemusíme

Jedná se o kupní smlouvu?

- Strana A s místem podnikání v ČR se zavázala, že dodá straně B s místem podnikání v Německu 1000 ks dřevěných židlí. Strana B se zavázala, že zaplatí 50 EUR za 1 židli.
- Strana A s místem podnikání v ČR se zavázala, že dodá straně B s místem podnikání v Německu 1000 ks dřevěných židlí. Strana B se zavázala, že zaplatí 50 EUR za 1 židli. Strana B dodala návrh, dle kterého měly být židle vyrobeny, a současně dodala dřevo na výrobu těchto židlí.

Jedná se o kupní smlouvu II?

- Strana A s místem podnikání v ČR se zavázala, že dodá straně B s místem podnikání v Německu linku na výrobu nábytku a zároveň se zavázala, že tuto linku namontuje. Cena linky byla 200 000 EUR, cena montáže 10 000 EUR.
- Strana A s místem podnikání v ČR a strana B s místem podnikání v Německu uzavřely leasingovou smlouvu, jejímž předmětem je potravinářský stroj.

Příklad I

Společnost Stavebná veža, s.r.o., se sídlem a místem podnikání v Bratislavě uzavřela v srpnu 2023 kupní smlouvu se společností Spolehlivé baráky, s.r.o., se sídlem a místem podnikání v Brně. Předmětem smlouvy byla koupě nemovitosti – rodinného domu, blíže specifikovaného ve smlouvě.

ČR i Slovensko – smluvní státy

Příklad II

Pan Dvořák s bydlištěm v Brně je vášnivý cyklista. Minulou sobotu se rozhodl dojet na kole až do Vídně. Protože se mu po cestě rozbil tachometr a upadl blatník, zakoupil tachometr a blatník (vše za cenu 35 euro) na Ottarkringer Strasse v obchodě, který provozuje společnost Radsport se sídlem a místem podnikání ve Vídni.

ČR i Rakousko – smluvní státy

Příklad III

Společnost se sídlem a podnikání v Mexiku se zabývá prodejem mexických doutníků. Kupující, společnost s místem podnikání v ČR, uzavřela s mexickou společností kupní smlouvu v únoru 2023. Posud' následující modifikace:

a) Součástí smlouvy byla doložka: „Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží se nepoužije.“

b) Součástí smlouvy taková doložka nebyla.

c) Součástí smlouvy byla doložka: „Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží se nepoužije na specifikaci zboží prodávajícím podle čl. 65 této Úmluvy.“

ČR i Mexiko – smluvní státy

Příklad IV

Pivovar Lucky Bastard s místem podnikání v Brně jako prodávající uzavřel kupní smlouvu v listopadu 2022 s pivovarem s místem podnikání v Římě. Předmětem smlouvy bylo dodání 30 beček piva (1 bečka 30l) 11° Blond za cenu 46 800 Kč. U této otázky proveďte celý aplikační test a rozhodněte, zda se úmluva použije jako přímá norma, či věcná norma mezinárodního práva soukromého.

ČR – smluvní stát

Itálie – smluvní stát

MUNI
LAW

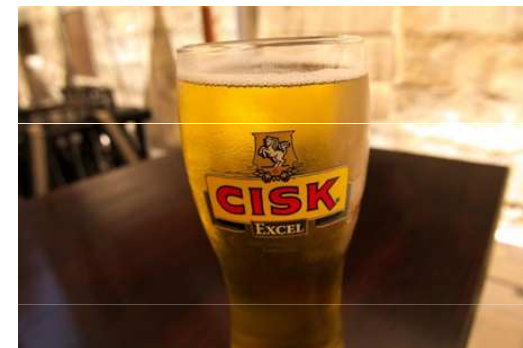
Příklad V

Ponecháme podobný příklad jako v předchozí situaci. Tentokrát bude kupující pivovar na Maltě (sídlo a místo podnikání Valletta). Co kdyby pivovar na Maltě byl prodávajícím, který bude prodávat maltský ležák CISK společnosti Nejrychlejší pivní pohotovost, s.r.o. (kupující) s místem podnikání v Brně.

Řešte z pohledu českého soudu.

ČR – smluvní stát

Malta – nesmluvní stát

Mezery CISG

- CISG neupravuje všechny otázky
- **vnější mezery** = otázky, které nejsou úmluvou upraveny **vůbec/výslovně vyloučeny** (čl. 4 a 5 CISG, příklady – demonstrativní výčet)
 - platnost, neplatnost (ustanovení) kupní smlouvy či zvyklosti
 - věcněprávní účinky smlouvy
 - odpovědnost prodávajícího za smrt nebo ublížení na zdraví, způsobené zbožím kterékoli osobě
- **vnitřní mezery** = otázky, které jsou úmluvou upraveny **částečně, ale ne komplexně** (čl. 7/2 CISG, výše úroků z prodlení)
Úkol: zapřemýšlejte, proč je výše úroků z prodlení vnitřní mezerou úmluvy
- Jak určíme tedy právo, kterým se řídí neupravené otázky? Strany v kupní smlouvě/obchodních podmínkách, praxe a zvyklosti stran, pokud ne – pak normy MPS (vnější mezery), zásady a normy MPS (vnitřní mezery)

Zásady – principy CISG

- autonomie vůle (čl. 6)
- zásada dobré víry (čl. 7/1) – obsahuje zákaz zneužívajícího výkonu práva (čl. 29/2), zákaz rozporuplného jednání (čl. 16/2b)
- zásada, že výklad chování či jednání strany se děje podle významu, který by takovému jednání přikládala za stejných osobností rozumná osoba v tomtéž postavení jako druhá strana (čl. 8/2)
- obecná povinnost spolupráce stran
- informační povinnost stran
- zásada zrušení smlouvy jako krajního prostředku
- plná náhrada utrpěných škod
- atd.

Forma smlouvy

Forma smlouvy: čl. 11, 12, 13, 29, 96

- **bezformálnost** (pro samotnou smlouvu i pro její uskutečňování)
- nejen na uzavření smlouvy, ale též změny a zrušení (čl. 29/2)
- výjimka 1: vůle stran (ujednání stran, zavedená praxe, dohodnuté zvyklosti), mezinárodní zvyklosti – přednost
- výjimka 2: výhrada dle čl. 96: znamená nezávaznost ustanovením, nikoliv nutnost písemné formy!

Článek 29: Forma a změna/zrušení smlouvy

- **Čl. 29/1:** bezformálnost i u změny a zrušení smlouvy
- **Čl. 29/2:** zásada zákazu zneužití formy, zásada dobré víry

„Strana však může svým chováním ztratit možnost dovolávat se tohoto ustanovení v rozsahu, v jakém druhá strana spoléhala na toto chování.“

Viz ona praxe stran

Článek 13

- písemná forma – telegram, dálnopis
- rozšiřuje se na další formy – fax, email
- **23 Cdo 1308/2011** – rozsudek NS ze dne 17. 12. 2013
- http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/5B6D52CED7A16A03C1257C7D003576E9?openDocument&Highlight=0,
- doložky: „*Požadavek písemné formy je splněn i zasláním emailu.*“
- co ale dnešní doba?

Interpretace (= výklad)

Článek 7 odst. 1 a článek 8 CISG – nutné však odlišovat!

Pravidly v čl. 7 odst. 1 interpretujete Úmluvu jako takovou či její články.

Pravidly v čl. 8 interpretujete ujednání v konkrétní kupní smlouvě uzavřené mezi kupujícím a prodávajícím.

Interpretace CISG: článek 7 odst. 1

- <http://www.uncitral.org/clout/> CLOUT
- <http://www.iicl.law.pace.edu/cisg/cisg> CISGW3
- <http://www.unilex.info/dynasite.cfm?dssid=2375&dsmid=14276> UNILEX
- výklad – přihlíží se k:
 - **mezinárodní povaze CISG**
 - potřebě podporovat **jednotnost při jejím použití**
 - dodržování **dobré víry** v mezinárodním obchodě
- není (jeden jediný) soud, který by výklad úmluvy jednotně
- A, Fr, R, Šp, Arab, Čín

judikatura

Intepretace jednání smluvních stran: článek 8

- **úmysl smluvních stran** – co tím strany zamýšlely? („subjektivní pohled“)
 - kritérium **rozumné osoby** – jak se na ujednání dívá nestranná třetí osoba („objektivní pohled“)
-

MUNI
LAW

DĚKUJI

malachta@mail.muni.cz